

Förbandsbesöksrapport

Totalförsvarets Skyddscentrum SkyddC

17 oktober 2024

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntras andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Den utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Föreliggande rapport delges relevanta funktioner inom Försvarsmakten. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges andra myndigheter och organisationer, media, riksdagen och Regeringskansliet. Rapporten reflekterar Pliktrådets syn på verksamheten.

Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Pliktrådets besökare:

Jakob Ahlesten

Linnéa Linde Lundin

Innehållsförteckning

Förbandsbesöksrapport	1
Plikträdet	1
Rapporten.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Information om förbandet	2
Sammanfattning av rapporten	3
Arbetsmiljö & säkerhet	3
Boendemiljö & vistelseutrymmen	4
Försvarshälsan.....	4
Fysisk belastning.....	4
Psykisk hälsa	5
Avbruten utbildning	5
Juridiska rättigheter och skyldigheter	5
Attityder & jargong	5
Materiel & personlig utrustning.....	6
Information & mönstring	7
Medinflytande	7
Meningsfull utbildning	8
Meningsfull fritid	8
Resor.....	8
Soldathem	9
Övrigt.....	9
Avslutning.....	9

Information om förbandet

Totalförsvarets skyddscentrum är ett förband beläget i Umeå vars uppgift är att säkerställa att resterande av Försvarsmaktens förband ska kunna fortsätta verka i ett CBRN-kontaminerat operationsområde. CBRN är ett samlingsbegrepp för kemisk, biologisk, radiologisk och nukleära stridsmedel. Skydd C är ett specialiserat förband där värnpliktiga med hög intellektuell kompetens grundutbildas. Under utbildningsåret 24/25 utbildas 98 värnpliktiga i Swea-kompanis tre plutoner. 15 stycken av dessa utbildas till CBRN-befäl, som under våren genomför praktik i Försvarsmaktens staber. Resterande individer är inskrivna som CBRN-soldater och utbildas i två identiska plutoner. Dessa utbildas efter genomförd grundläggande soldatutbildning till antingen saneringssoldat eller spaningssoldat. Cirka 60% av förbandets värnpliktiga under grundutbildning är kvinnor. Till nästa år beräknas förbandet utbilda cirka 110 värnpliktiga, vilket förbandets infrastruktur i nuläget inte tillåter. Antalet värnpliktiga som grundutbildas i Umeå har tillvuxit i snabb takt.

Värnpliktiga vid Skydd C utbildas för att tillgodose hela Försvarsmaktens funktionsansvar för CBRN, trots att de ligger under arméstaben. Skydd C kan använda sina två övningsfält och nybyggda CBRN-inomhusträningsanläggning utan större begränsning, trots närheten till stadskärnan.

Sammanfattning av rapporten

Plikträdet huvudsakliga erfarenheter från besöket som har kommunicerats till Totalförsvarets skyddscentrum Skydd C. Plikträdet föreslår att förbandet:

- Fortsätter sitt arbete med att främja en god jargong mellan värnpliktiga och befäl genom att värna om den förbandsanda som föreligger på förbandet.
- Fortsätter bedriva givande och högkvalitativ utbildning genom att värna om den personal som är kunniga, noggranna och respektfulla i sitt sätt att lära ut.
- Fortsättningsvis ger samtliga förtroendevalda en adekvat utbildning som, i tid, ger dem trygghet och som överensstämmer med gällande reglemente och förordning.
- Gör både kortsiktiga och långsiktiga lösningar som förbättrar förbandet infrastrukturella läge. I nuläget påverkar förbandets trångboddhet Försvarshälsan, soldathemmet och försörjningsavdelningen samt förbandets värnpliktiga och befäl.
- Ser över problematiken med de värnpliktigas resor, som påverkas av bristande kommunikation med förbandets utbildningsadjutant.

Arbetsmiljö & säkerhet

Plikträdet uppfattade under besöket att säkerhetstänket på förbandet var högt. Skador hade däremot förekommit under närkampsutbildningen, vilket gjort uttryck i spruckna revben och nackproblematik. Då Plikträdet vid tidigare besök uppfattat att skador orsakats vid närkampsutbildning uppmanar Plikträdet förbandet att se över säkerheten inför kommande närkampsutbildning.

Förbandets värnpliktiga skyddsassistenter upplevde inte att de fått en adekvat utbildning i sitt förtroendeuppdrag. De visste till exempel inte hur man avvikelse- och tillbudsrapporterar. Avvikelseberapportering och skyddsassistentens roll är en viktig del i en systematisk säkerhetsstruktur. I dialog med förbandet uppfattas den centrala skyddsassistentutbildningen (CSAU) genomföras i närtid. Plikträdet ser fram emot att ta del av förbandets utvärdering av CSAU:n vid kommande återbesök. Plikträdet ser positivt på att skyddsassistenterna tar del av riskbedömningar inför större övningar, men hoppas att vidare utbildning ska utveckla samarbetet genom ökad förståelse.

Plikträdet reagerar på arbetsbelastningen på tredje plutons befäl. Både Plikträdet och förbandet delar uppfattningen att mycket ansvar och för många arbetsuppgifter läggs på plutonchefen i tredje pluton, vilket är något som i längden kan skapa en försämrad arbetsmiljö för både värnpliktiga och dess utbildande befäl. För att undvika att detta får framtida konsekvenser på utbildningens kvalitet och säkerhet, uppmanas förbandet att bereda möjlighet för att utökad plutonslaget i storlek och kompetens.

Plikträdet ser positivt på att förbandet under längre tid använt sig av, så kallade, stridsvärdesindikatorer, som ger befäl och Försvarshälsan en uppfattning kring hur förbandets värnpliktiga mår. En medvetenhet i befälslagen skapar i längden en bra arbetsmiljö. Förbandet bör fortsätta med användningen av stridsvärdesindikatorer.

Förbandets uttryckta nolltolerans gentemot ovälkommet beteende är något som skapar en god psykosocial arbetsmiljö för befäl och värnpliktiga. Förbandschefen uttryckte tydligt att han inte

tillåter diskrepans i detta. Pliktrådet ser att förbandet lyckats förmedla detta budskap på ett tydligt sätt.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

Pliktrådet ser Skydd C som ett av Sveriges mest trångbodda förband med tanke på kapacitetsbrist i kontor, samlings-salar och logement. I nuläget uppfattas förbandet inte kunna tillväxa i antal värnpliktiga, då samtliga logement huseras av värnpliktiga enligt logementens begränsningar. Förbandets CBRN-befäl bor 15 individer i ett logement som är begränsat till tolv personer, samtidigt som förbandet saknar sjuklogement. Trångboddhet, problem med torkburar, begränsat varmvatten och toalettbrist föreligger också på förbandet. Utöver det upplevdes boendemiljön och vistelseutrymmena som fungerande. Under Pliktrådets besök hade förbandet beställt kontroll för svartmögel och gjort inköp av nya bord, stolar, gardiner och pallar för att kontinuerligt underhålla utrymmena. Värnpliktiga har uppmärksammat förbandet på att sänglampor, eluttag och persienner inte fungerar och att många felanmälningar inte åtgärdats.

Utbildningsplatsen begränsas dessutom på grund av att staden växer runt skjutfältet och att Västerbottens hemvärnsgrupp ofta nyttjar skjutfält och skjutbana. Förbandet ser behov i att bygga ut skjutfältets östra delar, men begränsas bland annat av en skola som ligger bära intill fältet. Pliktrådet ser positivt på att förbandet beständigt arbetar för att köpa tillbaka mark som de tidigare delat med hemvärnet.

Pliktrådet uppmanar förbandet att fortsatt arbeta för kortsiktiga anpassningar i boendemiljön. Långsiktigt uppmanas förbandet, Fortifikationsverket och arméstaben att möjliggöra tillväxt genom utbyggnation av förbandets kasernbyggnad och skjutfält.

Försvarshälsan

Försvarshälsan i Umeå ligger i samma byggnad som förbandets värnpliktiga huseras i, vilket gör den lättillgänglig för förbandets värnpliktiga under grundutbildning. Försvarshälsan är däremot liten både till personal och till yta. Försvarshälsan besitter singelkompetenser i psykolog, läkare, sjuksköterska och fysioterapeut. Försvarshälsan i Umeå saknar hälsopedagog, arbetsmiljöingenjör och medicinsk sekreterare. Dess lokaler är fräscha, men för små utifrån den bedrivna verksamhet och det antal värnpliktiga som kontinuerligt besöker dem. Bristerna i infrastruktur och personal skapar strukturella svårigheter i Försvarshälsans verksamhet. Pliktrådet ser ett behov i att förbandet långsiktigt tar hänsyn till en bättre lokal som Försvarshälsan kan tillväxa och driva en säker medicinsk/psykologisk verksamhet i.

Försvarshälsan upplever en bra kommunikation med förbandets plutonslag och värnpliktsnära befäl. Inför inryck genomför Försvarshälsan en befäldialog där de proaktivt arbetar för att värnpliktsnära befäl ska lita på sig själva i en första bedömning av en skada eller sjukdom. Genomgående har de även dialog under kompanirapporter och uppföljande trepartssamtal.

De vanligaste orsakerna till att värnpliktiga uppsöker vård är på grund av problem med hud, svamp, fotsmärta och nageltrång. Mängden besvär, uppfattas av Försvarshälsan, inte sticka ut jämfört med tidigare år.

Fysisk belastning

Förbandets värnpliktiga uppgav, under Pliktrådets besök, att belastningstrappan är välfungerande och att belastningsstegring generellt sker på ett tydligt sätt. I vissa fall har första och andra pluton upplevt att belastningsstegring skett tvärt vid genomfört soldatprov. Detta är inget som uppfattas lett till skador.

Inför nästa inryck har förbandet gjort ändringar i sina kravprofiler, utifrån fysiska förutsättningar. Ändringen innebär att individer som presterar under en trea på Plikt- och provningsverkets styrketest eller är under 160 cm inte skrivs in till grundutbildning med värnplikt på Skydd C. Pliktrådet ser positivt på att förbandet gjort ändringar i sina kravprofiler för att kunna tillgodose en mer adekvat belastningsstegring för förbandets samtliga värnpliktiga. Pliktrådet avser att ta del av utvärdering av förändringen, vid nästa inryck.

Psykisk hälsa

Under Pliktrådets besök uppfattades den psykiska hälsan vara bra hos förbandets värnpliktiga under grundutbildning. Stämningen i plutonerna och befälens bemötande lyftes vara en bidragande faktor till välmående och trivsamhet på förbandet.

Värnpliktskonsulenten och Förvarshälsans psykolog sitter i samma korridor och ha ett framgångsrikt samarbete. Värnpliktskonsulenten och psykologen har dialoger där hänsyn till tystnadsplikten tas. Värnpliktskonsulentens roll är däremot delad i form av värnpliktskonsulent och värnpliktshandläggare. Värnpliktskonsulenten/-handläggaren ser behov av att separera på dessa roller. Pliktrådet delar värnpliktskonsulentens uppfattning och uppmanar förbandet att dela på befattningarna.

Värnpliktskonsulenten och psykologen sitter i en korridor där mycket folk rör sig. Dessutom är deras samtalsrum dåligt isolerade, vilket skapar en miljö där överhörning och integritetskränkning riskeras. Den anställda personalen har kortsiktigt hanterat detta genom att stänga en dörr i korridoren. Den dörren kallas för "psykdörren". Pliktrådet ser ett behov av att förbandet främjar samtalsstöd som inte kan överhöras.

Förbandet har en förbandspastor som tjänstgör på tio procent. Svenska kyrkan i Umeå arbetar för att tillsätta en pastor som kan vara mer tillgänglig på förbandet.

Avbruten utbildning

Pliktrådet fick under sitt besök information om att en värnpliktig mottagit avbrottsbesked, på grund av psykisk ohälsa. Detta skedde i ett tidigt stadiet i utbildningen.

Juridiska rättigheter och skyldigheter

Regementsförvaltaren på Skydd C genomför rättsutbildning för förbandets värnpliktsutbildande befäl och värnpliktiga. Inför de värnpliktigas inryck genomförs en utbildningsvecka för befälen, som regelbundet byggs på efter inrycket. Förbandets värnpliktiga utbildas utifrån ett utbildningsprogram. Pliktrådet uppmanar förbandet att fortsätta med detta, för att kontinuerligt förankra de värnpliktigas juridiska rättigheter och skyldigheter.

Under Pliktrådets besök fanns Pliktrådets informationsbroschyr *Juridiska rättigheter och skyldigheter* inte tillgänglig för värnpliktiga på förbandet. Pliktrådet uppmanade förbandet att beställa och distribuera informationsbroschyren till förbandets värnpliktiga under grundutbildning.

Attityder & jargong

Pliktrådet uppfattar stämningen, attityden och jargongen som mycket god på Skydd C. Förbandets värnpliktiga trivs tillsammans och uppskattar befälens bemötande gentemot dem. Värnpliktiga vid

Skydd C upplever den attityd, gemenskap, jämställdhet och det gehör som föreligger sinsemellan värnpliktiga och i kontakt med befäl, som något av det bästa med förbandet.

Pliktrådet ser att den goda stämningen beror på en tydlig förbandsanda, att det ordersätts samkväm och att det sker daglig tillsyn för grupperna utifrån förbandets moral och värdeord. Pliktrådet uppmanar andra förband att ta inspiration av Skydd C och införa detta.

I de få fall destruktivt beteende uppmärksammas mellan värnpliktiga upplever Pliktrådet att detta hanterats på ett lämpligt sätt.

Materiel & personlig utrustning

I Pliktrådets uppfattning är den kvantitativa brist som tidigare funnits i Försvarmakten nu ersatt av en kvalitativ brist. Det stämmer bra kopplat till det materielläge som föreligger på Skydd C. Förbandets försörjningsavdelning ser förbandet som välförsedda med materiel. Under Pliktrådets besök framfördes däremot brister i funktionsduglighet kopplat till regnställ, kängor och underkläder för kvinnor.

På förbandets samtliga plutoner förekommer Attackkänga 5.11 som den vanligaste kängan. Värnpliktiga vittnar om att dess sula lossnar och att den släpper igenom väta. De som finner problem med skav, nageltrång och smärta kopplat till Attackkänga 5.11 har möjlighet att byta till Känga 90, vilken majoriteten finner mer funktionsduglig. Värnpliktiga finner att mer fotriktiga sulor möjliggörs genom kontakt med Försvårshälsan.

Det regnställ som tilldelats förbandets värnpliktiga är Helly Hansen-regnställen, vilka köptes in för att lösa föregående års brist på Regnställ 90. Värnpliktiga vittnar om att dessa lätt går sönder i verksamheten.

Under Pliktrådets besök framförde förbandets värnpliktiga kvinnor att de blivit tilldelade Kroppsskydd 23D, att de korta trosorna skaver och att BH:arna ger skavsår. Förbandets kvinnor tilldelas de äldre varianterna av BH sport och komfort, vilka har dragkedjor som vittnas skapa skavsår och köldskador i kalla miljöer. Under Pliktrådets besök hade försörjningsavdelningen inte möjlighet att byta de underkläder som skapade problematik. I längden har förbandet däremot som ambition att förbandets värnpliktiga kvinnor ska beredas möjlighet att få tilldelat ett större antal av underkläder som uppfattas välfungerande för individen. Pliktrådet ser detta som en god ambition men uppmanar förbandet att bereda möjlighet till användning av underklädesbidrag, likt andra förband, om materiel trots det inte uppfattas funktionsduglig. Kroppsskydd 23D upplevdes av kvinnorna vara svåra att tillpassa, vilket Pliktrådet ser bero på att kvinnorna inte fått utbildning i hur kroppsskyddet ska tillpassas.

För de individer vars storleksförutsättningar kräver speciell anpassning har justeringar skett. Fem individer har tilldelats AK5D på grund av längd samtidigt som ytterligare individer har tilldelats stridssäck 2000 då stridssäck 12 varit för stor i avbäringsbältet.

Pliktrådet uppmanar förbandet att fortsätta det lokala arbetet för att tillse att värnpliktiga har korrekt och funktionsduglig utrustning. Att göra tillpassningar efter värnpliktigas förutsättningar är ett villkor för att skapa en hållbar arbetsmiljö. Pliktrådet driver materielfrågan på central nivå och rapporterar regelbundet om materielläget på GU till ansvariga funktioner på Försvårstaben.

Försörjningsavdelningen uttryckte under Pliktrådets besök en oro kring den trångboddhet som nu påverkar även förrådet. Det lyftes fram planer på ett nytt logistikhus som Pliktrådet ser som en nödvändig och bra lösning för att möjliggöra förbandets tillväxt. Som kortsiktig lösning önskar försörjningsavdelningen tilldelas baracker för att kunna hantera tvättbyte, inryck och avrustningar på ett mer ändamålsenligt sätt. Pliktrådet uppmanar förbandet att bereda möjligheter för att både kortsiktigt och långsiktigt ge försörjningsavdelningen möjlighet att tillväxa i takt med växande värnpliktskullar.

Information & mönstring

Pliktrådet ser att det på Skydd C förekommer brister i befattningsbeskrivningarna som ges av Plikt- och provningsverket. Det förekommer också brister i informationsdelgivning kring befattningsutbildning på annan ort. Pliktrådet noterar denna brist på majoriteten av Sveriges värnpliktsutbildande förband, då problematiken uppfattas ligga i att Försvarsmakten inte tillhandahåller Plikt- och provningsverket med tillräckliga beskrivningar. Värnpliktiga vid Skydd C uppfattade att de inte fått tillräcklig information om vad CBRN innebar under inskrivningssamtalet på Plikt- och provningsverket. Förbandets värnpliktiga uppfattade befattningsbeskrivningarna som mycket otydliga. CBRN-soldaterna hade fått bristfällig information om att de skulle fördjupas som antingen saneringssoldat eller spaningssoldat. Vid Pliktrådets besök hade dessutom förbandets CBRN-befäl, som gör stor del av sin utbildning på annan ort, inte fått reda på att deras praktik kommer att genomföras på annan ort. Denna information ska ges på Plikt- och provningsverket.

Pliktrådet uppmanar förbandet och arméstaben att samarbeta för att ge Plikt- och provningsverket möjlighet att placera rätt individ, på rätt plats, med rätt information. Befattningsbeskrivningarna måste ses över. Pliktrådet uppmanar även förbandet att göra en informationsfilm samt fortsätta använda sina sociala kanaler på ett informerande sätt. Pliktrådet och förbandets värnpliktiga ser förbandets Instagram som en bra plattform för informationsdelgivning om förbandets befattningar.

Värnpliktiga som grundutbildas på Skydd C önskar en skriftlig befattningsbeskrivning från Plikt- och provningsverket.

Medinflytande

Pliktrådet uppfattar under sitt besök att medinflytandeorganisationen inte fullt ut kommit igång trots att det, på förbandet, föreligger en god inställning gentemot medinflytandesystemet. Pliktrådet uppmanar förbandet att fortsätta värna om en god inställning och med skyndsamt främja trygghet hos samtliga förtroendevalda genom medinflytandeutbildning.

Under Pliktrådets besök hade skyddsassistenter, representanter för Nätverk värnpliktiga kvinnor (NVK) och representanter för Nätverk värnpliktiga män (NVM) inte fått adekvat utbildning i sin roll. Pliktrådet ser en adekvat utbildning som en förutsättning för att förtroendevalda, trots god inställning, ska kunna anta sig rollen på ett utvecklande sätt.

Pliktrådet uppfattar att plutonens timme sker enligt rutin och att återkopplingen efter dessa möte är bra. Däremot hade förbandet, vid Pliktrådets besök, enbart haft en kompani- och förbandsnämnd trots att värnpliktsutbildningen varit pågående i cirka fem månader. Detta resulterar i att de värnpliktiga upplever återkoppling och engagemang från förbandets högre nivå som bristande. Kompani- och förbandsnämnder är reglerade enligt Försvarsmaktens föreskrifter för medinflytande för totalförsvarspliktiga.

Nätverk värnpliktig kvinna (NVK) och nätverk värnpliktig man (NVM) hade inte genomförts vid något tillfälle.

Förbandets förtroendevalda berättar att de tar egna initiativ och bedriver medinflytande trots brist på uppstyrda möten. Pliktrådet uppmuntrar värnpliktiga till att fortsätta göra detta vid behov.

Meningsfull utbildning

Under Pliktrådet besök genomförde förbandet verifieringstester på en ny CBRN-inomhusanläggning, som förbandet ser som en tillgång för mer effektiv utbildning. I denna anläggning kommer värnpliktiga och anställd personal kunna öva med skarpa preparat på ett säkert och ändamålsenligt sätt. Den möjliggör säkra förhållande där fyra till fem olika övningstillfällen kan ske under kort tid. CBRN-inomhusanläggningen förväntas vara i drift i mars 2025.

I Pliktrådets uppfattning är förbandets plutonchefer och instruktörer till stor del unga och oerfarna. Förbandsledningen uttryckte att detta kan skapa en risk för utbildningskvaliteten och de värnpliktigas säkerhet, men att resurser läggs på handledning för att motverka detta. I regel är ställföreträdande plutoncheferna och specialistofficerarna äldre och erfarna, vilket gör att de kan handleda och stötta. Pliktrådet uppmanar förbandet att fortsätta lägga resurser på handledning av yngre befäl.

Vidare uttryckte värnpliktiga vid förbandet att kommunikationen mellan befäl i vissa fall brister, vilket leder till dubbla styrningar och osäkerhet. Pliktrådet uppfattar att förbandsledningen är medveten om detta och aktivt arbetar för att åtgärda detta genom samordningsmöten i början av tjänstgöringsdagarna. Pliktrådet avser att följa upp eventuellt förändring vid kommande återbesök.

Förbandets värnpliktiga upplever att utbildningen är givande och högkvalitativ samt att deras befäl är kunniga, noggranna och respektfulla i sitt sätt att lära ut. Det föreligger en jargong som förmedlar att de värnpliktiga är där för att lära.

Meningsfull fritid

Värnpliktiga vid Skydd C upplever att de möjliggörs meningsfull fritid och att detta underlättas genom närheten till centrala Umeå, tillgång till personalgym, förbandets bibliotek och gymnastiksal. De värnpliktigas schemadelgivning uppfattades också generellt välfungerande. Förbandets värnpliktiga har tillhandahållits en tydlig verksamhetsöversikt, som kontinuerligt förtydligas med dagsprogram.

Tidigare år har förbandets CBRN-befäl läst en högskolekurs parallellt med tjänsten. Pliktrådet ser positivt på att denna högskolekurs inte längre genomförs, då mer tid ges till återhämtning och reflektion. Det möjliggör förbandets CBRN-befäl att på ett mer tillfredställande sätt tillgodose sig bedriven utbildning/verksamhet.

Resor

Värnpliktiga belyser, under Pliktrådets besök, att de erhåller ineffektiva, långa och komplicerade resor som inte tar hänsyn till deras återhämtningstid. Pliktrådet ser att problematiken grundar sig i vilka resor som Försvarsmaktens reseavdelning (FM RES) tillhandahåller, och kommer föra dialog med dem. FM RES har som rutin att boka den billigaste resan, förutsatt att den når slutdestinationen i rimlig tid. I många fall skapar det förhållningssättet praktiska problem. Förbandets värnpliktiga påpekar resor till Arvika och Markaryd som speciellt ineffektiva och problematiska. Pliktrådet fick också information om en individ som inte fått resor till sin familj som stadigvarande var bosatta utomlands, trots att detta framkommer som en rättighet i gällande förordning. Pliktrådet uppfattar att ärendet är åtgärdat efter dialog med förbandet.

Pliktrådet får däremot en uppfattning om att det är svårt att nå förbandets utbildningsadjutant och att denna individ inte agerar i situationer som värnpliktiga upplyser den om. Det rör frågor gällande resor, ersättningar och kvittoåtertag. Förbandets värnpliktiga upplever bristande kommunikation

med förbandets utbildningsadjutant. Pliktrådet uppmanar förbandet att se över utbildningsadjutantens arbetsuppgifter och möjliggöra smidig kontaktagning genom expeditionstider. Pliktrådet gav förbandet möjlighet att inkomma med "problemresor" efter besöket. Pliktrådet har inte mottagit dessa.

Soldathem

Soldathemmet vid Skydd C består av två logement som försetts med diverse spel, teveapparater och ytor för att umgås. Soldathemmets utrymmen utför även rum åt civilskåp, på grund av platsbrist. På grund av rådande platsbrist ser Pliktrådet, förbandet och dess värnpliktiga ett behov i att Soldathemmet bör prioriteras egna lokaler, utanför den kasern där värnpliktiga huseras. Pliktrådet uppfattade, i dialog med förbandet, att det eventuellt finns en tilltänkt lokal som hade kunnat husera soldathemmet. Pliktrådet ser detta som en lämplig lösning för att möjliggöra meningsfull fritid och återhämtning för förbandets värnpliktiga under grundutbildning. Att soldathemmet tilldelas en egen lokal möjliggör dessutom förbandets tillväxt, i form av större och mer hållbar husering av värnpliktiga. Förbandet och soldathemsföreståndaren uppmanas driva denna fråga gentemot fastighetsägaren och Svenska soldathemsförbundet.

Soldathemsföreståndaren är inte dagligt närvarande i Umeå då han bedriver verksamhet både på Skydd C och K 4. Förbandets värnpliktiga är nöjda med de planerade aktiviteter som soldathemsföreståndaren tillhandahåller kontinuerligt.

Övrigt

Under besöket upplevde Pliktrådet en stor omedvetenhet kring SeQF-bevis, hos värnpliktiga, kompanichefer och bataljonsledning. SeQF-bevis är en civil meritering över de kvalifikationer som den som genomfört militär grundutbildning som kock, undersköterska eller gruppchef har tillgodogjort sig. Detta är ett kostnadsfritt utbildningsbevis som Pliktrådet anser att förbandet bör utfärda till samtliga berörda värnpliktiga vid avslutad grundutbildning.

Vid Pliktrådets besök saknade en stor andel värnpliktiga namnbrickor. Ytterligare en stor andel hade felstavade namnbrickor. Pliktrådet ser vikt i att detta åtgärdas.

Avslutning

Avslutningsvis vill Pliktrådet tacka Skydd C för ett väl anordnat besök och diskussioner med transparens. Särskilt tack vill Pliktrådet rikta till förbandets personal, värnpliktiga och stödfunktioner och för ett fint välkomnande, givande rundvisningar och bra diskussioner. Pliktrådet hoppas med denna rapport ha förmedlat sina erfarenheter från besöket på ett granskande, men samtidigt konstruktivt sätt.

Jakob Ahlesten
Ledamot, Förbandsansvarig Totalförsvarets skyddscentrum Skydd C

070-848 59 79

jakob.ahlesten@pliktradet.se